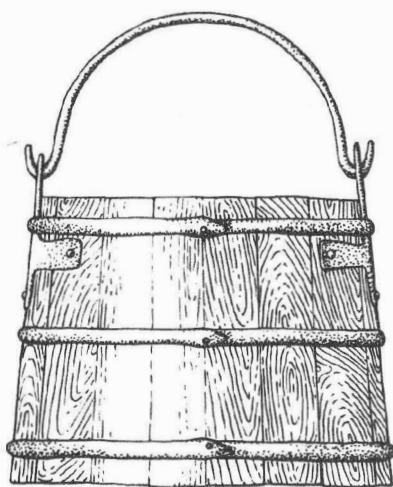


ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984



BRNO 1987

ji se situací na dalších polohách /srv. zápis komise ze dne 19.9. 1984, již se zúčastnili Dr. J. Jelínek, DrSc., Doc. B. Klíma, CSc., Prof. R. Musil, DrSc., Dr. J. Svoboda a Dr. K. Valoch, CSc./¹

Lokalita IV

Lokalita IV leží na svahu při severním úpatí Stránské skály /poloha Na skále/. Upozornil na ni ojedinělými nálezy R. Klíma /sbírky MM/, zejména však P. Škrdla, který zde v letech 1980-1984 získal povrchovými sběry soubor mladopaleolitické industrie. Mezi nálezy P. Škrdly vynikají dva zlomky strmě retušovaných škrabadel /obr. 6:10-11/, plochá škrabadla /obr. 6:2-5/, vrták /obr. 6:14/, mikročepelka s částečně otupeným bokem /obr. 6:13/, 2 mikrojádra /obr. 6:8-9/, aj. Celek se hlásí k osídlení aurignacienu.

V roce 1984 byla celá tato plocha přetata trasou plynovodní přípojky pro Zetor Brno. V prostoru povrchového výskytu artefaktů probíhala trasa v čisté spraši, v hloubce kolem 1 m členěné polohou ostrohranné rohovecové suti. Vzhledem k celkové situaci lze předpokládat, že souvrství prošlo svahovými posuny.

Pod vlastním útvarem Stránské skály narušil výkop větší kumulaci kostí koně /Equus sp. - dentes, phalanges, metapodium, scapula aj./, uloženou asi 15-30 cm hluboko ve spraši. V okolí nálezu bylo vyhloubeno několik sond, které prokázaly, že paleontologický materiál je provázen ojedinělými paleolitickými artefakty /2 čepele/. Nápadné je, že oba jsou vyrobeny z cizí suroviny /obr. 6:6 - rohovec bez určení provenience, obr. 6:7 - moravský jurský rohovec z říčních teras, určení A. Přichystala/. Rámcově je lze řadit do mladého paleolitu v rozmezí aurignacien až magdalénien.

Poznámka:

1 J. Svoboda, Neue Grabungsergebnisse von Stránská skála, Mähren, Tschechoslowakei, Archäologisches Korrespondenzblatt 15, 1985, 261-268.

Weitere Grabungssaison auf Stránská skála /Katastralgemeinde Brno-Slatina, Bez. Brno-město/. In Lage IIIa wurde die durch kryogene Prozesse betroffene Schichtenfolge untersucht, die die Aurignacien-Lage in Superposition oberhalb der Industrie des Bohunice Types umfasst. In Lage IV störte der Aushub einer Gasleitung eine Kumulation von Pferdeknöcheln, die von einzelnen jungpaläolithischen Artefakten begleitet ist.

VÝZKUMY V MORAVSKÉM KRASU V ROCE 1984 /okr. Blansko/

Jiří Svoboda, AÚ ČSAV Brno

/obr. 6:15/

V roce 1984 pokračoval ve spolupráci s ústavem Anthropos Moravského muzea /dr. L. Seitl/ výzkum jeskynních výplní Moravského krasu. Hlavní výzkumné práce byly zaměřeny do střední části /Barová jeskyně, Kolíbký/; pokračující terénní úpravy a stavební práce před Kateřinskou jeskyní však vyvolaly potřebu dále sledovat i tuto ohroženou lokalitu.

Lokalita 694 /Kateřinská jeskyně/, Suchdol, obec Vavřinec

Po ukončení záchranného výzkumu ve vchodu jeskyně /PV 1983/ zahájil podnik Moravský kras stavební práce u baze sutového valu. Ve výkopu při pravé skalní stěně našel dr. P. Glozar čtyři paleolitické artefakty. Ležely v druhotné poloze v nadloží hlinitých vrstev s hrubotvarovou suti a s paleontologickým materiálem /Ursus spelaeus aj./. Tyto nálezy se tak řadí k nepočetným dokladům paleolitického osídlení Kateřinské jeskyně¹.

Lokalita 1004 - 1006 /Kolíbký/, obec Jedovnice

Výzkum magdalénského stanoviště v Kolíbkách /PV 1982, 1983/ pokračoval kontrolním plošným odkryvem o rozměrech 4 x 2,5 m, který navázal na plochu zkoumanou v předchozím roce a zastihl v podstatě shodnou stratigrafickou situaci. Výzkum tohoto naleziště lze tedy v současné době považovat za uzavřený.

Lokalita 1185 /Býčí skála/, obec Habrůvka

Na plošině před jeskyní byl nalezen další z oblázků kulmské břidlice, které byly v magdalénienu sbírány, používané jako retušéry a pokrývány rytinami². Předmět je plochý, asi 12 cm dlouhý a zvláště na ploché straně je značně poškozen rýhami recentního původu. Na vypuklé straně však lze rozeznat jemnou rytinu vytvářející geometrický obrazec, která se od recentních vrypů jednoznačně odlišuje. V bazální části je patrné intenzivní zhmždění, způsobené používáním předmětu ve funkci retušéru.

Lokalita 1191 /Barová jeskyně/, obec Habrůvka

Výzkum Barové jeskyně /srv. PV 1983/ pokračoval odkryvem profilu před vchodem až do hloubky 4 m, se zaměřením na jeho pleistocénní části. V hloubce 2-3 m bylo zachyceno osídlení magdalénienu v několika výškových úrovních uvnitř sprašové vrstvy, sklánějící se k ústí široké pukliny s hlinitější výplní a hrubotvarovou suti. Nálezy štípané industrie jsou zvláště v této puklině provázeny bohatou mikrofaunou. Profil se stane předmětem komplexního studia, neboť má všechny předpoklady, aby přispěl k poznání přírodního prostředí pozdního glaciálu.

Lokalita 1193, obec Habrůvka

Zjišťovací sonda v malé jeskyně nad jeskyní Barovou zastihla pod tmavou humózní vrstvou hnědou hlínou - touto polohou se zbytky ohniště, rozptýlenou mazanici a pravěkou keramikou. Podloží je tvořeno sprašovou a jílovitou polohou s různým obsahem suti.

Poznámky:

- 1 J. Skutil, Paleolitická stanice v Kateřinské jeskyni, ČVSMO 41-42, 1929, 294-295. J. Svoboda, L. Seitl, A. Štrof, Výzkum jeskynních výplní v severní části Moravského krasu, PV 1981, 9-13, obr. 3:9.
- 2 K. Valoch, Benützte und gravierte Schiefergerölle im Magdalénien Mährens, ČMM, Sc. soc. 46, 1961, 5-18.

Grabungen im Mährischen Karst im Jahre 1984 /Bez. Blansko/. Im Jahre 1984 hat man die Höhlen Kateřinská /paläolithische Artefakte in sekundärer Lage/, Kolíbky /Beendigung der Grabung der Magdalénien Station/, Býčí skála /Fund eines magdalénienzeitlichen Gerölles mit einer Gravierung/ und die kleine Höhle Nr. 1193 /Feuerstelle mit prähistorischer Keramik/ untersucht. Zu den bedeutendsten Ergebnissen gehört die Abdeckung des Profiles in der Höhle Barová, der die Magdalénien Lage von reicher Mikrofauna begleitet, umfasst. Das Profil wird Gegenstand eines komplexen Studiums sein.

PALEOLITICKÝ NÁLEZ Z OLDŘIŠOVA /okr. Opava/

Jiří Svoboda, AÚ ČSAV Brno, Pavel Wodecki, Praha

Na základě upozornění dr. J. Macouna, CSc., jsme sledovali ojedinělé stopy mladopaleolitického osídlení v pískovnách u Oldřišova. Při návštěvě lokality na jaře 1984, kdy větší z pískoven již byla zavezena, jsme se zaměřili na profily odkryté v menší pískovně. Písky glaciálního původu zde byly překryty vrstvou spraše a v místech, kde spraš vyklínovala, nadložním horizontem šedého pseudogleje. Z tohoto horizontu vybíhaly do podložních písků četné výsušné pukliny se rzičným zabarvením při okrajích. Ve výplni jedné z puklin byla nalezena bazální část čepele z šedavého pazourku.

Tvorba pseudogleje spadá podle J. Macouna¹ do holocénu, takže poloha nálezů je druhotná. Výsušné pukliny byly v obdobné situaci zachyceny i na dalších paleolitických lokalitách severní Moravy a Slezska, v některých případech jsou však provázeny i mrazovými klíny periglaciálního původu /Záblatí/. V budoucnu bude nutné zaměřit se na důsledné rozlišování výsušných puklin od mrazových klínů, a to ve vztahu k poloze paleolitických industrií.

Poznámka:

- 1 J. Macoun, Kvartér Ostravska a Moravské Brány, Praha 1965, 245.

Paläolithischer Fund aus Oldřišov /Bez. Opava/. Fund eines paläolithischen Artefaktes in sekundärer Lage im Inneren eines Trockenrisses, der mit Pseudogley ausgefüllt war.

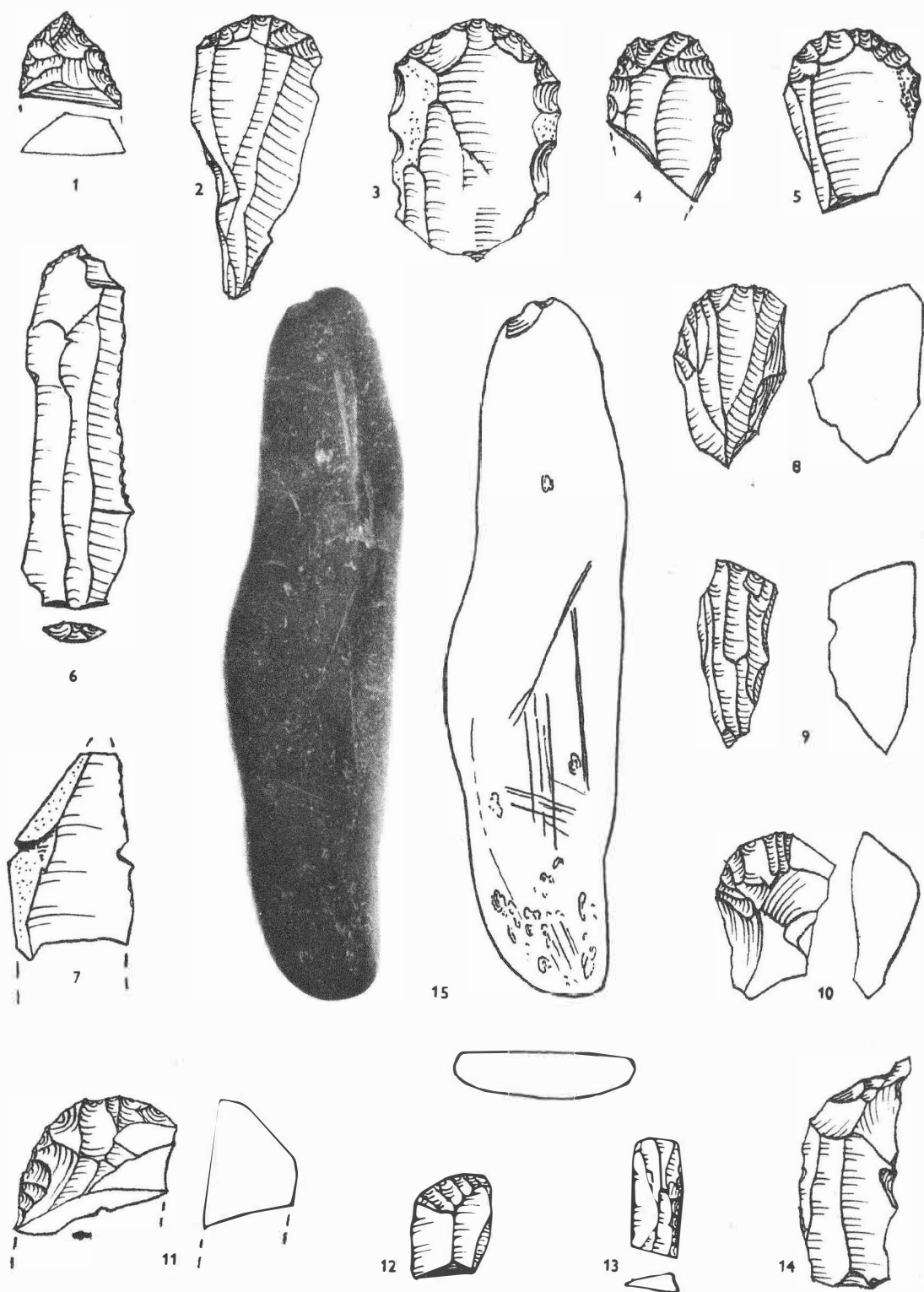
NÁLEZ KVARTÉRNÍCH POZŮSTATKŮ ZVÍŘECÍCH KOSTÍ V BRNĚ-DOMINIKÁNSKÉ ULICI

/okr. Brno-město/

Jiří Svoboda - Rudolf Procházka, AÚ ČSAV Brno

Při rekonstrukčních pracích v prostoru tzv. Městských sklepů pod vozovkou Dominikánské ul. a Šilingerova nám. dělníci porušili a vyzvedli zlomky zvířecích kostí. Následným průzkumem bylo sledováno sprašové souvrství, dosahující celkové mocnosti 7 m. V hloubce 2 m je členěno hnědou půdou s uhlíky, na jejíž bazi je vyvinuta soiflukční poloha. V hloubce 3,5 m nasedá půdní komplex tvořený hnědočerným a sytým hnědým horizontem. Zmíněné fragmenty pocházejí ze dna výkopu v celkové hloubce asi 7 m, z vrstvy oglejené spraše. Ze stratigrafické situace lze vyvodit, že nález, tibia bovida, je zřejmě starší než poslední glaciál.

Fund von quartären Tierknochenüberresten in Brno-Dominikánská Gasse /Bez. Brno-město/. Bei Rekonstruktionsarbeiten in den Souterrainräumen unter der Fahrstrasse der Dominikánská Gasse und des Šilinger Platzes, haben Arbeiter eine bovidus tibia gestört und geborgen. Sie befand sich in der Schicht eines vergleyten Lösses in einer Tiefe von 7 m. Aus der stratigraphischen Situation kann geschlossen werden, dass der Fund älter als das letzte Glazial ist.



Obr. 6.
 Stránská skála /k.úz. Slatina, okr. Brno-město/, lokalita IV. 1 - 5, 8 - 14 sběry P. Škrdly; 6 - 7 výzkum 1984. Býčí skála /k.úz. Habrůvka, okr. Blansko/. 15 oblázek s rytinou. - 1 - 5, 8 - 14 Lesefunde von P. Škrdla; 6 - 7 Grabung 1984. 15 Geröll mit Gravierung. Kresba - Zeichnung: J. Svoboda.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné